



Sygn. akt III KK 461/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

w sprawie **M.J.P.**

skazanej z art. 286 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 listopada 2019 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego
na niekorzyść skazanej,

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w W.

z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt II K (...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego postępowania;**

**2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

M.J.P. została oskarżona o to, że w dniu 28 grudnia 2006 r. w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem E. SA. Z siedzibą w W., poprzez wprowadzenie w błąd co

do faktu swojego zatrudnienia i osiąganych dochodów w firmie „T.”, ul. C. w W., składając fałszywe oświadczenie o swoim zatrudnieniu w w/wym. firmie, które miało istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki i na tej podstawie zawarła umowę kredytu nr (...) w kwocie 10.118,08 zł, nie mając zamiaru spłaty rat tego kredytu, czym działała na szkodę E. S.A. z siedzibą w W., tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt II K 374/18. Sąd Rejonowy we Włocławku, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., uznał oskarżoną za winną tego, że w dniu 28 grudnia 2006 roku w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem E. S.A. z siedzibą w W., poprzez wprowadzenie w błąd co do formy zatrudnienia, osiąganych dochodów w firmie „T.”, ul. C. w W., oraz możliwości spłaty kredytu i na tej podstawie zawarła umowę kredytu nr (...) w kwocie 10.118.08 zł czym działała na szkodę E. S.A. z siedzibą w W., to jest występku z art. 286 § 1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył jej karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił na 1 (jeden) rok próby i na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżoną do informowania Sądu o przebiegu okresu próby.

Na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 1 pkt 3 k.k. Sąd umorzył postępowanie wobec oskarżonej w zakresie przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. Wyrok zawiera także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania. Prokurator jak też obrońca oskarżonej wnieśli o sporządzenie uzasadnienia wyroku, lecz po doręczeniu im wyroku z uzasadnieniem nie złożyli apelacji wobec czego wyrok uprawomocnił się z dniem 3 listopada 2018 r.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony na niekorzyść skazanej M.J.P. przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, kasacją, która wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 23 sierpnia 2019 r. Zarzucił w niej rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa karnego materialnego i procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 1 pkt 3 k.k., i art. 11 § 2 i 3 k.k., polegające na umorzeniu postępowania wobec oskarżonej w zakresie przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. z uwagi na upływ terminu

przedawnienia, przy jednoczesnym uznaniu oskarżonej winną popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., podczas gdy oba przestępstwa stanowiły jeden czyn wyczerpujący znamiona dwóch przestępstw, co nakazywało stosowanie przesłanek wymienionych w przepisach dotyczących terminu przedawnienia do całego kumulatywnie kwalifikowanego przestępstwa i ustalenie terminu przedawnienia na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna.

Oskarżonej M.J.P. zarzucono popełnienie jednego czynu wyczerpującego znamiona dwóch przepisów ustawy karnej, a mianowicie art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. W związku z tym, że w chwili orzekania upłynął termin przedawnienia przewidziany dla czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 k.k., Sąd I instancji, wbrew regułom wyrażonym w art. 11 § 2 i 3 k.k., uznał oskarżoną za winną w zakresie przestępstwa objętego kwalifikacją z art. 286 § 1 k.k., zaś w zakresie przestępstwa kwalifikowanego z art. 297 § 1 k.k. - umorzył postępowanie wskazując, że nastąpiło przedawnienie jego karalności. Powyższe rozstrzygnięcie zapadło z rażącym naruszeniem art. 11 § 2 i 3 k.k. gdyż Sąd nie był uprawniony do tego, by orzekać co do kwalifikacji prawnej czynu, a tym samym odmiennie co do tego samego czynu.

Takie postąpienie Sądu doprowadziło do sytuacji, w której co do tego samego czynu zapadły dwa wykluczające się wzajemnie rozstrzygnięcia. Z jednej strony mamy bowiem do czynienia ze skazaniem z art. 286 § 1 k.k. m. in. Za wprowadzenie w błąd pokrzywdzonego przez oskarżoną co do formy jej zatrudnienia, osiągniętych dochodów w firmie „T.”, co przecież nastąpiło poprzez przedłożenie przez nią fałszywego oświadczenia o zatrudnieniu w ww. firmie, zaś z drugiej strony orzeczenie umarzające postępowanie o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k., polegające wszak na przedłożeniu fałszywego oświadczenia o zatrudnieniu. Tak z opisu czynu zarzuconego, ale i przypisanego oskarżonej, jak też poczynionych przez Sąd, niekwestionowanych ustaleń faktycznych, wynika, że zachowania oskarżonej nie da się rozdzielić. Stanowi jeden czyn wyczerpujący

znamiona dwóch przestępstw, co uzasadniało jego kumulatywną kwalifikację. Konsekwencją powyższego winno być zatem, uznanie oskarżonej winną popełnienia zarzuconego jej czynu o kumulatywnej kwalifikacji, bowiem uwzględniając i datę popełnienia czynu - 28 grudnia 2006 r., zagrożenie wskazanego w kwalifikacji prawnej przestępstwa o surowszej kwalifikacji z art. 286 § 1 k.k. - do 8 lat pozbawienia wolności oraz termin przedawnienia wskazany w art. 101 § 1 pkt 2a k.k. - 15 lat, przedawnienie tego przestępstwa, zakwalifikowanego zgodnie z normą art. 11 § 2 k.k. - nie nastąpiło.

Powyższe stanowisko jest zgodne z tym jakie Sąd Najwyższy zajął w uchwale 7 sędziów z dnia 20 września 2018 r., I KZP 7/18 (OSNKW 2018/11/72), w której rozstrzygnięte zostały występujące w tym przedmiocie rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. Zgodnie z tą uchwałą: *„W wypadku czynu, wyczerpującego znamiona dwóch albo więcej przepisów ustawy karnej, który stanowi przestępstwo podlegające kumulatywnej kwalifikacji prawnej (art. 11 § 2 k.k.), termin przedawnienia jego karalności wyznaczany jest, na podstawie art. 101 k.k., w oparciu o wysokość kary grożącej za to przestępstwo określonej w myśl art. 11 § 3 k.k. albo inne przesłanki wymienione w przepisach dotyczących terminu przedawnienia, a stosuje się go do całego kumulatywnie kwalifikowanego przestępstwa.”*

Przekonanie to przede wszystkim wynika z przyjętego przez ustawodawcę założenia, zgodnie z którym ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo (art. 11 § 1 k.k.). Z kolei art. 101 k.k. dotyczący terminu przedawnienia karalności we wszystkich jednostkach redakcyjnych odnosi się do karalności „przestępstwa”. W związku z tym badanie terminu przedawnienia karalności przestępstwa dotyczyć może tylko takiego fragmentu zachowania ludzkiego, który spełnia wszystkie przesłanki odpowiedzialności karnej za przestępstwo stanowiące elementy struktury przestępstwa wynikające z przepisu art. 1 k.k., bez względu na to, czy ten fragment został wyodrębniony z zachowania człowieka przy pomocy znamion jednego, czy więcej niż jednego, typu czynu zabronionego. Do tych przesłanek nie należy jednak przedawnienie karalności przestępstwa, a precyzyjniej – brak upływu terminu przedawnienia. Dlatego upływ terminu przedawnienia właściwego dla określonego typu przestępstwa, gdy przepis ustawy karnej

zawierający jego znamiona pozostaje w kumulatywnej kwalifikacji prawnej z innymi przepisami ustawy karnej, nie wyklucza jego powołania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego sprawcy.

W związku z zastosowaniem konstrukcji z art. 11 § 2 k.k. powstaje nowy typ przestępstwa, który może mieć tylko jeden termin przedawnienia (zob. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., V KK 235/09; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2014 r., I KZP 19/14; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 maja 2015 r., II KK 131/15; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2016 r., V KK 345/15). Termin ten jest wyznaczany zgodnie z art. 101 k.k. W badanej sprawie ten termin powinien zostać określony na podstawie terminu właściwego dla przedawnienia karalności przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. W związku z tym, że termin ten jeszcze nie upłynął, orzeczenie Sądu I instancji o umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 1 pkt 3 k.k. postępowania w zakresie przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. było wadliwe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Rejonowego w W. i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

as